

Ze pikten het niet meer...

Of: Het spoor terug van de 'gele hesjes'.

[WTP-spoorzoeker 1]

Rondwandeling Holterberg

- **Periode:** jaren 1733-nu
- **Startpunt:** jaarpal 1733, kruising Oude Deventerweg - Jeurlinksweg, Holten
- **Lengte:** 9,3 km

Gebruiksaanwijzing

- De nummers in deze beschrijving verwijzen naar de jaartallen op de paaltjes.
- De letters verwijzen naar de zijde van de informatiekubus: R = Regio; N = Nederland; E = Europa; W = overige werelddelen.
- Scan onderweg QR-codes voor filmpjes e.d.

Bewegwijzering

Wit-paarse bordjes geven de looprichting aan. De bordjes zijn vaak bevestigd aan lantaarn- en straatnaampalen.

Podcast

Tip! Beluister voor je op pad gaat de podcast bij deze rondwandeling. Dan krijg je in het kort te horen wat er in deze periode gaande is. Dat maakt het gemakkelijker om gebeurtenissen die je onderweg tegen komt in die tijd te plaatsen. De podcast staat op de website van het Wereldtijdpad: zie pagina van deze rondwandeling. [Naar Podcast.](#)

Intro

De laatste tijd kleuren straten en pleinen regelmatig geel van mensen die met een opvallend geel hesje protesteren. Protesten zijn van alle tijden. Tijdens deze wandeling rond en over de Holterberg kom je er

Wereldtijdpad Rijssen-Holten / Rondwandeling Holterberg / Thema: Ze pikten het niet meer...

een aantal op het spoor uit recente tijd maar ook uit een ver verleden.

Rotterdam

In 1740 beleeft ons land een van de koudste winters van de eeuw. Op 26 oktober 1739 begon het al te vriezen en de kou duurde voort tot juni. Tot overmaat van ramp breken op verschillende plaatsen de rivierdijken door (kruierend ijs!). Onder meer in Rotterdam en Amsterdam breken rellen uit. Wat, denk je, is de oorzaak?

- Er is een groot gebrek aan brandstof.
- Bijna alle waterleidingen zijn bevroren.
- Er is groot gebrek aan betaalbaar voedsel.
- De gemeente slaagt er niet in de straten sneeuwvrij te houden.

Zie voor het goede antwoord: **1740-N**

Regenten

Burgers zijn niet altijd tevreden over wat hun regering of gemeentebestuur wil of doet. Dat is rond 1750 niet anders. In Amsterdam en de rest van ons land komen burgers in opstand. Wat is er aan de hand?

- a) Het stadsbestuur (regenten) maakt geen goede plannen voor de stad.
- b) De regenten misbruiken hun macht.
- c) De regenten verdienen teveel.
- d) De regenten tonen weinig respect voor de stadhouder.

Zie voor het goede antwoord: **1746-N**

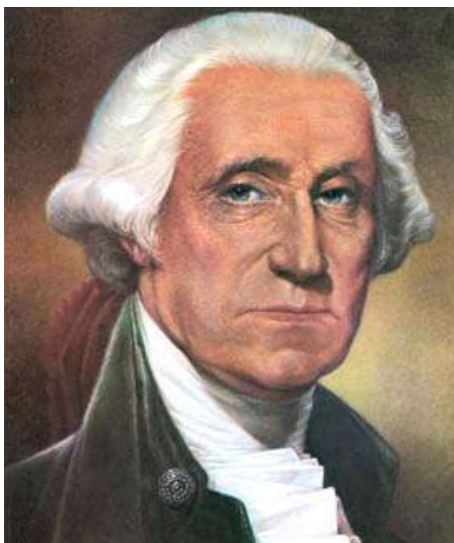

Mexicaanse indianen

Na de ontdekking van Amerika door Columbus (1492) veroveren Spanjaarden grote delen van Zuid- en Midden-Amerika. De oorspronkelijke bewoners heten indianen. Hoe denken die over Europeanen?

- a) Je kunt merken dat de meeste Spanjaarden het beste met ons voor hebben.
- b) Het is natuurlijk niet leuk dat vreemden in ons land de dienst uitmaken, maar het levert ons ook voordelen op.
- c) De vreemde overheersers maken ons leven ondraaglijk. Dat willen we niet langer pikken.
- d) Als ons iets dwars zit is er met die Spanjaarden best te praten.

Zie voor het goede antwoord: **1761-W**

George Washington

In 1770 schieten soldaten vijf inwoners van Boston dood, omdat die hen treiteren. Twee jaar later dreigt het stadsbestuur van Boston zich onafhankelijk te

Wereldtijdpad Rijssen-Holten / Rondwandeling Holterberg / Thema: Ze pikten het niet meer...

verklaren, omdat het vindt dat de regering hun rechten niet respecteert. Weer een jaar later gooien als indianen verklede Bostonners in de haven 342 kisten thee overboord uit protest tegen de hoge belastingen. In 1775 is de maat vol. In Noord-Amerika komen bewoners in opstand tegen de koning. Welke?

- a) De Engelse koning.
- b) De koning van Spanje.
- c) De Franse koning.
- d) De stadhouder van de zeven Verenigde Nederlanden.

Zie voor het goede antwoord: **1775-W**

Stadhouder Willem V (1748-1806)

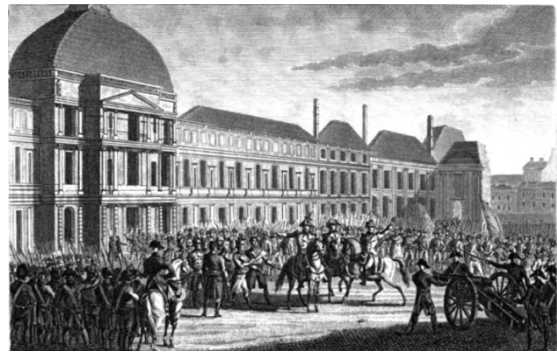
Catharina Mulder, alias Kaat Mossel (1723-1798)

In deze tijd is Willem V stadhouder van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, ons land dus. Hij is niet erg populair. Ons land is in oorlog met Engeland. Willem is familie van de Engelse koning.

De patriotten in ons land vertrouwen hem daarom niet. Bovendien eisen ze meer democratie en veranderingen in het bestuur. Op 8 maart, de verjaardag van de stadhouder, zijn er in Rotterdam rellen. Wie zitten er achter?

- Koopvrouw Catharina Mulder organiseert samen met opstandige patriotten een mars door de stad.
- Patriotten in Rotterdam houden een protestmars en geven Catharina Mulder de schuld van de ongeregelheden.
- Catharina Mulder trekt met een groep arbeiders door de stad om de verjaardag van Willem V te vieren.
- Catharina Mulder organiseert een protestmars en eist het aftreden van de stadhouder.

Zie voor het goede antwoord: **1784-N**

Voedselrellen in Parijs

In 1789 heerst er in Frankrijk hongersnood. In Parijs breken voedselrellen uit. In het Franse parlement wordt gedebatteerd over de situatie. Het parlement bestaat uit vertegenwoordigers van de 'eerste stand' (geestelijken), de 'tweede stand' (adel) en de 'derde stand' (vrije boeren en horigen). Hoe loopt het af?

- Het parlement geeft de gendarmerie opdracht alle reischoppers op te pakken.
- Vertegenwoordigers van de 'derde stand' verlaten uit protest het parlement en verklaren dat zij de enige vertegenwoordigers van het Franse volk zijn.
- De koning vraagt het leger niet te streng tegen de opstandelingen op te treden, omdat hij de steun van het volk nodig heeft.
- De koning vlucht naar het buitenland.

Zie voor het goede antwoord: **1789-E**

Wie had dat ooit gedacht! Burgeroorlog in het lieflijke stadje Rijssen. Wat is er aan de hand?

- Twee groepen gelovigen maken elkaar het leven zuur.
- Dominee Cramer van de Schildkerk organiseert een feestje voor de patriotten in Rijssen. Dat pikken de Oranjegezinden niet.
- Dominee Cramer is Oranjegezind. Als hij in de Schildkerk voor de stadhouder bidt, spijkeren patriotten de kerkdeur dicht.
- Patriotten bestormen de pastorie van dominee Cramer omdat hij de prinsenvlag heeft gehesen.

Zie voor het goede antwoord: **1787-R**

In Nederlands-Indië (nu: Indonesië) zijn de Nederlanders de baas. Hoe is de situatie daar?

- De inlanders verzetten zich tegen de heerschappij van de Nederlanders.
- De inlanders vragen de gouverneur of hij koning Willem I wil verzoeken een bezoek aan Nederlands-Indië te brengen om hun klachten aan te horen.
- In alle delen van Nederlands-Indië is de meerderheid van de bewoners tevreden over de hulp die ze van de Nederlanders krijgen.

- d) Een meerderheid van de Nederlanders in Nederlands-Indië wil zo spoedig mogelijk terug naar Europa.

Zie voor het goede antwoord: **1825-W**

Koning Willem I der Nederlanden (1772-1843)

Op 30 november 1813 zet prins Willem van Oranje na achttien jaar weer voet op Nederlandse bodem. De laatste Franse bezetters verlaten het land. Niet veel later wordt de prins ingehuldigd als koning Willem I der Nederlanden. Iedereen blij, maar in 1830 ziet de koning toch grote problemen op zich afkomen. Wat is er aan de hand?

- a) Veel grote projecten van de koning zoals het graven van kanalen en de aanleg van wegen lopen vertraging op en kosten veel meer dan begroot.
- b) Het huwelijk van de koning met Wilhelmina van Pruisen dreigt op de klippen te lopen.
- c) De gezondheidstoestand van de koning baart grote zorgen.
- d) In de zuidelijke Nederlanden breekt een opstand uit.

Zie voor het goede antwoord: **1830-N**

Wapen van Rijssen

In 1845 is het onrustig in Rijssen. Om de orde te herstellen worden zelfs soldaten ingekwartierd. Wat zou er aan de hand zijn?

- a) Door het mislukken van de aardappeloogst, lijden veel Rijssenaren honger.
- b) Inwoners verwijten het stadsbestuur dat die er een potje van heeft gemaakt.
- c) De directie van de jutefabriek dreigt de helft van het personeel te ontslaan.

- d) De turfgravers van Rijssen komen in opstand tegen de hoge belastingen.

Zie voor het goede antwoord: **1845-R** (lees ook het bericht dat er onder staat!)

De Jordaan, Amsterdam

In de Jordaan, een wijk in Amsterdam, schiet het leger 26 mensen dood, als een met stokken en staven bewapende menigte het politiebureau belegert. Waarom zijn de mensen zo boos?

- a) De politie greep in bij het 'palingtrekken', een volksvermaak waarbij over de gracht een touw wordt gespannen met daaraan een levende paling. Spelers varen er in bootjes onderdoor en proberen het gladde beest te pakken. Vaak vallen daarbij mensen in het water (lachen!). De overheid heeft dit wrede volksvermaak verboden. Politieagenten snijden het touw door, waarna toeschouwers zich tegen de politie keren.
- b) De politie greep hard in toen een menigte Amsterdammers een synagoge bestormde.
- c) De politie raakte slaags met honderden havenarbeiders die net ontslagen waren.
- d) Omdat de politie door de hele stad fietsers bekeurde, die door het rode licht waren gereden.

Zie voor het goede antwoord: **1886-N**

Sneeuw ruimen in Groningen

Op 17 januari 1918 breekt in Groningen een 'Sneeuwoproer' uit. Waarom zijn de Groningers zo boos?

- a) Kinderen die met sneeuwballen de ruiten van het stadhuis hebben ingegooid, zijn door de politie gevangen gezet.
- b) Door de overvloedige sneeuwval is een gebrek aan brandstof voor de kachels ontstaan.
- c) Door de vele sneeuw zijn de straten in Groningen spiegelglad. Het gevolg... veel valpartijen en ongelukken. Veel inwoners geven de gemeente daarvan de schuld en verzamelen zich woedend voor het stadhuis.
- d) Met het sneeuwvrij maken van straten, is geld te verdienen. Door Wereldoorlog I zitten veel Groningers zonder werk. Helaas kan de gemeente niet iedereen een tijdelijke baan als sneeuwruimer aanbieden.

Zie voor het goede antwoord: **1918-N**

Stakende textielarbeiders in Twente

Rond 1930 zijn de werkomstandigheden van Twentse textielarbeiders slecht. Ze moeten langer werken dan andere arbeiders en verdienen ook nog eens minder. Tijdens een grote economische crisis besluiten de 'textielbaronnen' de lonen van hun werknemers te korten. De arbeiders komen in opstand en leggen het werk neer. Hoe loopt het af?

- a) Na drie maanden krijgen de stakers hun zin: de loonkorting wordt terug gedraaid.
- b) De textielabrikanten ontslaan de stakers massaal en zorgen er onderling voor dat stakers niet in een andere textielabriek aan de slag kunnen.
- c) De regering grijpt in en verplicht de fabrikanten op de eisen van de stakers in te gaan.
- d) De vakbonden komen een kleine loonsverhoging overeen, waarmee de stakers tevreden zijn.

Zie voor het goede antwoord: **1932-R**

Duitse militairen tijdens de opstand in Warschau

In 1944 nemen Poolse verzetsstrijders in Warschau de wapens op tegen de Duitsers die hun land bezet houden. Daarbij komen 18.000 opstandelingen, 150.000 burgers en 17.000 Duitse soldaten om. Waarom zijn de Polen de opstand begonnen?

- a) Het Duitse leger lijdt zware verliezen in West-Europa en vanuit het oosten nadert een groot Russisch leger. De Polen gaan er vanuit dat ze het verzwakte Duitse leger wel de baas kunnen worden.
- b) De Polen willen de joden in Warschau tegen de Duitsers beschermen.
- c) Duitse soldaten hebben bijna alle fietsen van de inwoners in beslag genomen.
- d) Het voedsel in Warschau raakt op.

Zie voor het goede antwoord: **1944-E**

Russische tanks in het centrum van Boedapest

Aan het eind van Wereldoorlog II verjaagt het Russische leger de Duitsers uit de Oost-Europese landen. De Russen zorgen ervoor dat in die landen de communisten aan de macht komen. Zo ook in Hongarije. In 1956 komen duizenden Hongaren in opstand tegen hun regering. De Sovjetunie grijpt in en stuurt tanks. Hoe reageert Nederland?

- a) Nederland vangt honderden gevluchte Hongaren op en boycot de Olympische spelen in Australië.
- b) De Nederlandse regering helpt de opstandelingen door wapens te sturen.
- c) De Nederlandse televisie organiseert een grote inzamelingsactie voor de slachtoffers in Boedapest.
- d) In Den Haag steken reischoppers de Russische ambassade in brand.

Zie voor het goede antwoord: **1956-E**

Maagdenhuis, Amsterdam

In dit gebouw uit 1780 zetelt het bestuur van de Universiteit van Amsterdam. Op 16 mei 1969 dringen studenten het gebouw binnen en houden het vijf dagen bezet. Op 21 mei maakt de politie een einde aan de bezetting waarbij zo'n 700 studenten betrokken waren. Wat wilden de studenten bereiken?

- In deze tijd dragen veel jongens lang haar. Het bestuur van de Universiteit verbiedt studenten met lang haar de toegang tot de collegezalen. De Maagdenhuisbezettters eisen intrekking van dat verbod.
- De studenten steunen de 'love-in' van ex-Beatle John Lennon in een Amsterdams hotel en protesteren zo tegen de Amerikaanse oorlog in Vietnam.
- In 1969 zijn Bert en Ernie voor het eerst op de buis. De studenten protesteren tegen iedereen in Nederland die bezwaar tegen de poppen maakt.
- De studenten eisen inspraak en democratischer verhoudingen binnen de universiteit.

Zie voor het goede antwoord: **1969-N**

Politie probeert boeren in Tubbergen in bedwang te houden.

Het Twentse Tubbergen staat bekend als een vredelievend dorp. Maar in 1971 vechten woedende boeren met de rijkspolitie in de felste boerenopstand uit onze geschiedenis. Ze gooien brandbommen en spuiten een giertank leeg op de ME. Wat is er aan de hand?

- De dit jaar opgerichte milieuclub *Greenpeace* protesteert tegen de bio-industrie en heeft de stal van een boer in Tubbergen gekraakt.
- De overheid heeft plannen voor de herverkaveling van het land van de boeren. Een deel van de boeren is het daar niet mee eens. Ze vinden dat hun bezwaren niet serieus worden genomen, omdat bij de stemming de niet-stemmers bij de ja-stemmers worden opgeteld.
- Het gemeentebestuur van Tubbergen verbiedt de boeren in de meivakantie mest uit te rijden vanwege de vakantiegangers in het dorp.
- De gemeente wil het aantal paasvuren drastisch inperken door boeren te verbieden nog langer hun land voor 'boekebouwers' open te stellen.

Zie voor het goede antwoord: **1971-R**

400.000 mensen protesteren in Amsterdam

Op 21 november 1981 lopen in Amsterdam 400.000 mensen mee in een protestmars: de grootste demonstratie in ons land ooit. Waar zijn ze tegen?

- Tegen het plan van de NAVO om in Nederland raketten met een atoombelading te plaatsen.
- Tegen het gebruik van kernenergie in ons land.
- Tegen de eerste uitzending van het jeugdjournaal.
- Tegen het besluit om Griekenland toe te laten als lid van de Europese gemeenschap.

Zie voor het goede antwoord: **1981-N**

Protesterende studenten

In 1989 wordt een betoging van studenten bloedig neergeslagen. De beelden daarvan gaan de hele wereld over. Waar gebeurde het?

- a) In Berlijn waarin grote groepen studenten tegen de Berlijnse Muur demonstreerden.
- b) In de Chinese hoofdstad Beijing, waar studenten meer democratie eisen.
- c) In Moskou waarin geprotesteerd wordt tegen het uiteenvallen van de Sovjet-Unie.
- d) In Breda waar linkse studenten tegen de vrijlating van de twee laatste Duitse oorlogsmisdadigers uit de gevangenis daar protesteren.

Zie voor het goede antwoord: **1989-W**

In 2014 komen honderden Nederlanders in opstand tegen de regering. Waar richten de protesten zich tegen?

- a) Tegen afschaffing van de postbezorging op maandag.
- b) Omdat de regering niets tegen Philips onderneemt, die wil stoppen met de productie van lampen.
- c) Tegen het neerschieten van een passagiersvliegtuig boven Oekraïne.
- d) Tegen de gaswinning in Groningen.

Zie voor het goede antwoord: **2014-N**

Slotvraag

Welke protesten die je op het spoor kwam, heeft (hebben) je meeste sympathie?
Kun je ook aangeven waarom?

Einde themawandeling.

Terug naar startpunt Jeurlinksweg:

1. Loop verder richting station.
2. Bij busstation linksaf: Stationsweg (paarse wandelroute)
3. Op rotonde rechts: Dorpsstraat (paarse wandelroute)
4. Na spoorwegviaduct op rotonde bij keuzepunt L59 links: Oude Deventerweg (wandelroute met grijs omrande witte pijl)

5. Keuzepunt L58: hoek Oude Deventerweg/Jeurlinksweg

Einde rondwandeling

Colofon

© 2019 Stichting Wereldtijdpad

Samenstelling: Floor Looy
Projectmanagement: IKOconsult, Almelo

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De Stichting Wereldtijdpad aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van niet of onjuiste vermelding van gegevens in deze uitgave. U kunt eventuele opmerkingen schriftelijk of per mail doorgeven aan de stichting.